

Märgalaviljelusega seotud siseriiklikud õigusaktid ja nende rakendamine

Ülevaade teostamisel olevast õiguslikust analüüsist

Siim Vahtrus

19.06.2018

Analüüsi põhisisu

- Kehtivate strateegiate analüüs märgalaviljeluse aspektist
- Veeseaduse, maaparandusseaduse, looduskaitseseaduse analüüs
- Põllumajandustoetuste regulatsiooni analüüs

Kehtivad strateegiad

- Tugevaim soosiv käsitus kliimapoliitika põhialustes (järgmine slaid)
- Maaelu arengukava tunnistab vajadust turvasmuldade harimise minimeerimiseks (ent vaid üks konkreetne rakendusmeede/toetus)
- Metsanduse arengukava pigem negatiivse mõjuga, nähes ühe tegevusena ette olemasolevate kuivendussüsteemide ja voolusängide taastamise ja rekonstrueerimise (v-a kui see looduskaitselistel põhjustel vastunäidustatud)

Kliimapoliitika põhialused aastani 2050

- p 19 „Suurendatakse ja säilitatakse muldade süsinikuvaru ning kujundatakse ja säilitatakse olulise süsinikuvaruga maa-alasid. Motiveeritakse põllumajandustootjaid suurendama muldade süsinikuvaru, kujundama ja säilitama püsirohumaid, väikemärgalasid ja puhvervööndeid ning vähendama turvasmuldade harimist.”
- p 28 „...juba kuivendatud turbaaladel taastatakse võimaluse korral looduslähedane veerežiim või välditakse alade edasist degradeerumist.”

Veeseadus, maaparandusseadus, looduskaitseseadus

- Kehtivas õigusraamistikus võivad kuivendatud aladel veerežiimi taastamisele saada takistuseks:
 - VeeS § 33¹⁰: Üleujutuse ja maa soostumise põhjustamise keeld;
 - MaaParS § 4 ja § 45 (kehtiv redaktsioon, alates 1.01.19 § 5 ja § 47) ning halduskoormus seoses maaparandussüsteemi ümberprojekteerimisega;
 - Majandustegevuse keeld kaitstavate loodusobjektide SKVdes

Ühtne pindalatoetus: toetuskõlblikud alad

- Määravaks, kas tegu on „põllumajandusliku tegevusega“?
 - püsirohumaal puhul probleemi pole (aga millised kultuurid võivad rohumaal kasvada?)
 - jõhvikaistandused püsikultuurina toetuskõlblikud
 - ülejäänud kultuurid küsimärgiga (sõltub ELTL I lisa tõlgendamisest)
 - lühikese raieringiga paju kasvatamise kohta erireeglid (eelkõige madala boniteedi nõue)

ÜPT, rohestamine ja nõuetele vastavus

- Nõuetele vastavus, täpsemalt hea keskkonnaseisundi nõuded:
 - Mulla ja süsinikuvarude kaitse ei käsitle eraldiseisvalt turvasmuldade teemat
- Rohestamine:
 - Püsirohumaa säilitamise nõue üldjoontes positiivse mõjuga

MAK toetused – piirkondlik mullakaitse

- Turvasmuldasid kõige otsesemalt puudutav toetus
- Kohaldamisala: 90 protsendi ulatuses turvasmullad või erodeeritud ja deluviaalmuldade kompleks (v-a keskkonnatundlikud püsirohumaad)
- Toetuse põhioõue: ala püsiva rohukamara all hoidmine

MAK toetused – marjakasvatuse toetus

- Keskkonnasõbraliku aianduse toetus – sh kultuurjõhvikate kasvatamiseks
- Rohukamara ja madala rohttaimestiku säilitamise nõude järgimise võimalikkus?
- Ala ümbritseva kaitseheki rajamise/säilitamise nõude järgimise võimalikkus?

MAK toetused – taristu arendamise ja hoiu toetus

- Toetatavad tegevused:
 - kuivendussüsteemi kuuluva hoone
 - püstitamine või rajatise rajamine (edaspidi koos *ehitamise*), rekonstrueerimine ja uuendamine maaparandusseaduses sätestatud tingimustel ja korras
- Ei toetata kuivendussüsteeme, kui:
 - üle ühemeetrise sügavusega soomuldade pindala ületab 30% kavandatava reguleeriva võrgu või selle osa pindalast
 - kuivendusala mulla keskmine boniteet alla 35 punkti

Kokkuvõtteks

- Strateegiad oma mõjult erisuunalised
- Vee ja maaparanduse alased õigusaktid võivad olla oluliseks takistuseks kuivendatud maa niiskusrežiimi taastamisel
- ÜPT-de puhul probleemiks põllumajandusliku tegevuse definitsioon ja kraavide säilitamise/hooldamise soosimine
- MAK-toetused ei toeta olulisel määral märgalaviljelust ja sellele üleminekut

Edasised sammud

- Intervjuud MeMi, PMA ja PRIAga (enne juuli keskpaika)
- Analüüsi esimene versioon juuli keskpaigas
- Täiendused juulis-augustis
- Analüüsi viimistlemine ja avalikustamine sügisel, sh eraldi Baltimaade-ülel seminaril
- NB! Samast analüüsi tehakse paralleelselt Leedus-Lätis, sügisel avalikustatav analüüs käsitleb kõiki kolme Balti riiki

Täna tähelepanu eest!

Siim Vahtrus

SA Keskkonnaõiguse Keskus

siim@k6k.ee

55 683 880, 742 4524